

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 1. aprill 2022
(OR. fr)

7860/22

CYBER 108
COPEN 118
JAI 444
COPS 143
RELEX 429
JAIEX 30
TELECOM 138
POLMIL 82
CFSP/PESC 432
ENFOPOL 179
DATAPROTECT 95

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	29. märts 2022
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2022) 132 final
Teema:	Soovitus: NÕUKOGU OTSUS, millega antakse luba pidada läbirääkimisi info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kuritegelikul otstarbel kasutamise vastase võitluse ulatusliku rahvusvahelise konventsiooni üle

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2022) 132 final.

Lisatud: COM(2022) 132 final

Brüssel, 29.3.2022
COM(2022) 132 final

Soovitus:

NÕUKOGU OTSUS,

**millega antakse luba pidada läbirääkimisi info- ja kommunikatsioonitehnoloogia
kuritegelikul otstarbel kasutamise vastase võitluse ulatusliku rahvusvahelise
konventsiooni üle**

SELETUSKIRI

1. ETTEPANERU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Europoli koostatud internetipõhise organiseeritud kuritegevuse põhjustatud ohtude Europoli koostatud hinnangu¹ kohaselt seab küberkuritegevus Euroopa Liidu kodanike ja ettevõtjate julgeoleku endiselt järjest enam ohtu. Küberkuritegevus on ülemaailmne ja piirideta nähtus ning küberkuritegevuse vastu võitlemisel rahvusvahelise koostöö tugevdamine on olnud mitu aastat maailma riikide jaoks prioriteet.

Euroopa Nõukogu 2001. aasta küberkuritegevuse konventsioon (edaspidi „Budapesti konventsioon“) on esimene küberkuritegevust käsitlev rahvusvaheline leping, milles on määratletud küberkuritegevusega seotud kuriteod, nähtud ette mitmesugused volitused ja menetlused küberkuritegevuse uurimiseks, näiteks arvutivõrkudest andmete otsimisel ja pealtkuulamisel ning mis tahes kuritegevusega seotud elektrooniliste tõendite kogumisel, ning loodud rahvusvahelise koostöö raamistik². Budapesti konventsioon on avatud riikidele, mis ei ole Euroopa Nõukogu liikmed, ning sellega on ühinenud riike kõigist geograafilistest piirkondadest. Praeguseks on osalisriike 66 ja veel 14 riiki on kutsutud konventsiooniga ühinema. Sellel põhinevad küberkuritegevuse vastased õigusaktid kehtivad 80 %-s kõigist maailma riikidest. Konventsiooni jätkuvat asjakohasust küberkuritegevuse vastase rahvusvahelise koostöö raamistikuna näitab see, et Euroopa Nõukogu ministrite komitee võttis 17. novembril 2021 vastu Budapesti konventsiooni teise lisaprotokolli³.

Infotehnoloogia tähtsuse suurenemist, samuti uute telekommunikatsiooni- ja arvutivõrgusüsteemide kiiret arengut ning tehnoloogia kasutamist ja kuritarvitamist kuritegelikul otstarbel on käsitlenud ka Ühinenud Rahvaste Organisatsioon (ÜRO). ÜRO Peaassamblee võttis 21. detsembril 2010 vastu resolutsiooni 65/230, milles paluti kuriteoennetuse ja kriminaalõigusemõistmise komisjonil luua küberkuritegevuse probleemi kohta põhjaliku uuringu tegemiseks valitsustevaheline avatud eksperdirühm⁴. Eksperdirühm tegi oma seitsmendal (ja ühtlasi viimasel) koosolekul, mis toimus 6.–8. aprillil 2021, kokkuvõtte kõigist esialgsetest järeldustest ja soovitustest, mille ÜRO liikmesriigid olid teinud⁵, ning nõustus edastama kuriteoennetuse ja kriminaalõigusemõistmise komisjonile 63 järeldust ja soovitust, milles kokkuleppele jõuti⁶. Eksperdirühm ei jõudnud oma uuringus üksmeelele, kas küberkuritegevuse kohta on vaja uut rahvusvahelist lepingut.

¹ Europoli 2021. aasta internetipõhise organiseeritud kuritegevuse põhjustatud ohtude hinnang (iOCTA) www.europol.eu.

² Euroopa Nõukogu Budapesti küberkuritegevuse konventsioon (CETS nr 185), 23. november 2001, <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680081561>.

³ [Täpsemalt \(coe.int\)](https://www.coe.int/t/Tapsemalt).
[Küberkuritegevuse konventsiooni teine lisaprotokoll, mille võttis vastu Euroopa Nõukogu ministrite komitee – uudised \(coe.int\)](https://www.coe.int/t/Kyberkuritegevuse_konventsiooni_teine_lisaprotokoll_mille_vottis_vastu_Euroopa_Noukogu_ministrite_komitee_uudised).

⁴ Peaassamblee 21. detsembri 2010. aasta resolutsioon [A/Res/65/230 - E - A/Res/65/230 -Desktop \(undocs.org\)](https://www.unodc.org/res/65/230_E_A/Res/65/230_Desktop).

⁵ Kõik esialgsed järeldused ja soovitused, mille liikmesriigid tegid 2018., 2019. ja 2020. aastal küberkuritegevuse kohta põhjaliku uuringu tegemise eksperdirühma koosolekutel: [V2101012.pdf \(unodc.org\)](https://www.unodc.org/res/65/230_E_A/Res/65/230_Desktop).

⁶ Küberkuritegevuse kohta põhjaliku uuringu tegemise eksperdirühma 6.–8. aprillil 2021 Viinis toimunud koosoleku aruanne: [V2102595.pdf \(unodc.org\)](https://www.unodc.org/res/65/230_E_A/Res/65/230_Desktop).

Samal ajal suurendasid mõned ÜRO liikmesriigid ÜRO Peaassamblee kolmanda komitee aruteludel jõupingutusi sellise lepingu sõlmimiseks. Niisiis võttis ÜRO Peaassamblee 17. detsembril 2018 vastu resolutsiooni 73/187 „Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kuritegelikul otstarbel kasutamise vastane võitlus“⁷. Seejärel võttis ÜRO Peaassamblee 27. detsembril 2019 samal teemal vastu veel resolutsiooni 74/247, millega loodi avatud valitsustevaheline ekspertide sihtkomitee (edaspidi „sihtkomitee“), et koostada info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kuritegelikul otstarbel kasutamise vastast võitlust käsitlev ulatuslik rahvusvaheline konventsioon. Resolutsioonis täpsustati, et sihtkomitee peab täiel määral arvesse võtma kehtivaid rahvusvahelisi õigusakte ning riiklikul, piirkondlikul ja rahvusvahelisel tasandil tehtavaid jõupingutusi, mis on seotud info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kuritegelikul otstarbel kasutamise vastu võitlemisega, eelkõige eksperdirühma tööd ja tulemusi⁸. ÜRO Peaassamblee võttis 26. mail 2021 vastu resolutsiooni 75/282, milles määrati kindlaks läbirääkimiste kord⁹. ÜRO Peaassamblee otsustas muu hulgas, et sihtkomitee peaks alates 2022. aasta jaanuarist kokku kutsuma vähemalt kuus kümnepäevast istungit ning korraldama lõppistungi, et esitada ÜRO Peaassambleele selle 2024. aastal toimuval 78. istungjärgul konventsiooni eelnõu. Lisaks otsustati, et sihtkomitee peaks korraldama läbirääkimisteks esimese, kolmanda ja kuuenda istungi New Yorgis ning teise, neljanda ja viienda Viinis. 20. jaanuaril 2022 otsustas peaassamblee New Yorgis valitseva COVID-19 pandeemiast tingitud olukorra tõttu esimese istungi toimimise edasi lükata.

Käesoleva ettepaneku eesmärk on tagada Euroopa Liidu asjakohane osalus nendel läbirääkimistel, sest eeldatavasti tuleb läbirääkimistel käsitleda elemente, mis on seotud ELi õigusaktide ja pädevusega, eelkõige küberkuritegevuse valdkonnas. Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 3 lõikes 2 on sätestatud, et „rahvusvahelise lepingu sõlmimine“ kuulub liidu ainupädevusse, „kui selle sõlmimine võib mõjutada ühiseeskirju või muuta nende reguleerimisala“. Rahvusvaheline leping võib mõjutada ühiseeskirju või muuta nende kohaldamisala, kui lepinguga hõlmatud valdkonnas on kattuvusi liidu õigusaktidega või see valdkond on suures osas reguleeritud liidu õigusega.

Arvestades, et läbirääkimistel võetakse lisaks ühisele välis- ja julgeolekupoliitikale ette muid liidu pädevusse kuuluvaid küsimusi ja võib eeldada, et need on kavandatava lepingu põhikomponendid, tuleks läbirääkimisrühma juhtima määrata komisjon. Ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga seotud küsimustes peab läbirääkimisi rühma osana tegutsev liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja. Komisjoni pealäbirääkija tagab lepingu üldise kooskõla. Kavandatava lepingu ÜVJP-välistes osades võtavad pealäbirääkija alluvuses juhtrolli komisjoni talitused ning kavandatava lepingu nendes osades, mis kuuluvad ÜVJP alla, võtab juhtrolli Euroopa välisteenistus.

Käesolev soovitus esitatakse nõukogule ELi toimimise lepingu artikli 218 kohaselt, et saada luba pidada Euroopa Liidu nimel läbirääkimisi tulevase ÜRO konventsiooni üle, anda läbirääkimisjuhised ja määrata komisjon läbirääkijaks.

⁷ Peaassamblee 17. detsembri 2018. aasta resolutsioon, [A/RES/73/187](#).

⁸ Peaassamblee 27. detsembri 2019. aasta resolutsioon, [A/RES/74/247](#).

⁹ Peaassamblee 26. mai 2021. aasta resolutsioon, [A/RES/75/282*](#).

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Küberkuritegevuse vastane võitlus on Euroopa Liidu jaoks prioriteet. See tuleb välja nii 2020. aasta julgeolekuliidu strateegiast¹⁰ kui ka 2021. aasta organiseeritud kuritegevuse vastasest strateegiast¹¹. 2021. aastal avaldatud kolmandas julgeolekuliidu eduaruandes võttis komisjon kohustuse tagada liidu tulemusliku osalemise läbirääkimistel, et sõlmida ÜRO tasandil ulatuslik rahvusvaheline konventsioon info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kuritegelikul otstarbel kasutamise vastase võitluse kohta¹².

Komisjon tunnistab vajadust edendada ja tugevdada õiguskaitse- ja õigusasutuste suutlikkust selles valdkonnas, et töötada välja riiklikud küberkuritegevust käsitlevad õigusaktid, kui neid seni piisaval tasemel ei ole. Komisjon mõnab ka vajadust edendada rahvusvahelist koostööd küberkuritegevuse tõkestamisel ning toetab mitmesuguseid suutlikkuse suurendamise programme mitmes riigis kogu maailmas, sealhulgas arengumaades¹³. Komisjon on toetanud ÜRO valitsustevahelise küberkuritegevust käsitleva eksperdirühma, ÜRO kuriteoennetuse ja kriminaalõigusemõistmise komisjoni, ÜRO narkootikumide ja kuritegevuse büroo, Budapesti küberkuritegevuse konventsiooni komitee ja muude organite tööd.

Rahvusvahelise konventsiooni üle peetavad läbirääkimised on eeldatavasti seotud küberkuritegevuse vastast võitlust käsitlevate ELi ühiseeskirjadega. Eelkõige võivad need hõlmata direktiivi 2011/93/EL (mis käsitleb laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ning lasteporno vastast võitlust),¹⁴ milles vaadeldakse veebikeskkonna uusi suundumusi, nagu peibutamist (kurjategijad esinevad internetis lapsena, et seksuaalse kuritarvitamise eesmärgil alaealisi peibutada); direktiivi 2013/40/EL (milles käsitletakse infosüsteemide vastu suunatud ründeid),¹⁵ mille eesmärk on võidelda suuremahuliste küberrünnete vastu, nõudes liikmesriikidelt küberkuritegevust käsitlevate siseriiklike õigusaktide tugevdamist ja mõjusate kriminaalkaristuste kehtestamist, ning direktiivi (EL) 2019/713 (mis käsitleb mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettuste ja võltsimise vastast võitlust),¹⁶ millega ühtlustatakse mittesularahaliste maksevahendite puhul füüsiliste või juriidiliste isikute kuriteokoosseisu ning hõlmatakse kriminaalvastutuse laiendamisega virtuaalvääringud ja digirahakotid. On veel ELi õigusakte, milles on sätestatud ühiseeskirjad, et võidelda kuritegudega, mida võidakse infosüsteemide toel toime panna, näiteks terrorismi, inimkaubanduse, ebaseadusliku uimastikaubanduse, ebaseadusliku relvakaubanduse, rahapesu, korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevusega.

Läbirääkimised peaksid hõlmama ka kriminaalmenetluslikke ja koostöömeetmeid. ELi praegusesse õigusraamistikku kuuluvad õiguskaitset ja kriminaalasjades tehtavat õiguslast koostööd käsitlevad õigusaktid, nagu direktiiv 2014/41/EL, mis käsitleb Euroopa uurimismäärust kriminaalasjades,¹⁷ konventsioon Euroopa Liidu liikmesriikide vahelise vastastikuse õigusabi kohta kriminaalasjades,¹⁸ määrus 2018/1727 Eurojusti kohta,¹⁹ määrus

¹⁰ [COM\(2020\) 605 final \(27.7.2020\)](#).

¹¹ [COM\(2021\) 170 final](#) (14.4.2021).

¹² [COM\(2021\) 799 final \(8.12.2021\)](#).

¹³ See hõlmab selliseid programme nagu GLACY+, CyberEast ja CyberSouth, mida kaasrahastavad EL ja Euroopa Nõukogu ning mida haldab Euroopa Nõukogu.

¹⁴ Direktiiv 2011/93/EL (13.12.2011).

¹⁵ Direktiiv 2013/40/EL (12.8.2013).

¹⁶ Direktiiv (EL) 2019/713 (17.4.2019).

¹⁷ Direktiiv 2014/41/EL (3.4.2014).

¹⁸ Konventsioon Euroopa Liidu liikmesriikide vahelise vastastikuse õigusabi kohta kriminaalasjades (29.5.2020).

(EL) 2016/794 Europoli kohta,²⁰ määrus (EL) 2017/1939, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel,²¹ nõukogu raamotsus 2002/465/JSK ühiste uurimisrühmade kohta²² ning nõukogu raamotsus 2009/948/JSK kohtualluvuskonfliktide vältimise ja lahendamise kohta kriminaalmenetluses²³. Asjakohased on ka komisjoni 2018. aasta aprilli ettepanekud, mis käsitlevad piiriülest juurdepääsu elektroonilistele tõenditele,²⁴ ja politseikoostöö pakett,²⁵ mille suhtes on ELi seadusandlik menetlus praegu pooleli. Euroopa Liit on sõlminud mitu kahepoolset lepingut kolmandate riikidega, näiteks on sõlmitud vastastikuse õigusabi osutamise leping Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide ning Euroopa Liidu ja Jaapani vahel²⁶.

Samuti on liit võtnud vastu mitu direktiivi, millega tugevdatakse kahtlustatavate ja süüdistatavate isikute menetlusõigusi²⁷. Isikuandmete kaitse on ELi toimimise lepingu artiklis 16 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 8 sätestatud põhiõigus. Isikuandmeid tuleb töödelda kooskõlas määrusega (EL) 2016/679 (isikuandmete kaitse üldmäärus)²⁸ ja direktiiviga (EL) 2016/680 (õiguskaitsevaldkonna andmekaitse direktiiv)²⁹. Üksikisikute põhiõigus era- ja perekonnaelu, kodu ja edastatavate sõnumite saladuse austamisele on sätestatud ka põhiõiguste harta artiklis 7. See hõlmab oluliste elementidena sõnumite privaatsuse austamist ja kasutaja lõppseadmete kaitset. Elektroonilise side andmeid tuleb töödelda kooskõlas direktiiviga 2002/58/EÜ (e-privaatsuse direktiiv)³⁰.

Läbirääkimised peaksid tagama, et tulevase ÜRO konventsiooni sätetega saavutatakse inimõiguste parim võimalik kaitse ning et liikmesriigid on suutelised järgima liidu õigust, võttes arvesse ka selle tulevast arengut.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Euroopa Liit on järjekindlalt edendanud Budapesti konventsiooni kui väärtuslikku ja paindlikku raamistikku rahvusvaheliseks koostööks küberkuritegevuse tõkestamisel. EL on toetanud kolmandaid riike konventsiooniga ühinemisel, võimaldades neil kehtestada minimaalse riikliku küberkuritegevuse vastase õigusraamistiku ja arendada vajalikku uurimis-

¹⁹ Määrus (EL) 2018/1727 (14.11.2018).

²⁰ Määrus (EL) 2016/794 (11.5.2016).

²¹ Nõukogu määrus (EL) 2017/1939 (12.10.2017).

²² Nõukogu raamotsus 2002/465/JSK (13.6.2002).

²³ Nõukogu raamotsus 2009/948/JSK (30.11.2009).

²⁴ Ettepanek: määrus, mis käsitleb Euroopa andmesitasmäärust ja Euroopa andmesäilitismäärust elektrooniliste tõendite hankimiseks kriminaalasjades (COM(2018) 225 final), ning ettepanek: direktiiv, millega kehtestatakse ühtlustatud normid kriminaalmenetluses tõendite kogumise eesmärgil esindajate määramise kohta (COM(2018) 226 final) (17.4.2018).

²⁵ Ettepanek: nõukogu soovitus politseikoostöö kohta (COM(2021) 780), ettepanek: direktiiv, mis käsitleb liikmesriikide õiguskaitseasutuste vahelist teabevahetust ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2006/960/JSK (COM(2021) 782), ning ettepanek: määrus automatiseeritud andmevahetuse kohta politseikoostöö valdkonnas („Prüm II“) (COM(2021)784) (8.12.2021).

²⁶ Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vaheline vastastikuse õigusabi osutamise leping (25.6.2003).

Euroopa Liidu ja Jaapani vaheline kriminaalasjades osutatava vastastikuse õigusabi leping (2009).

²⁷ Direktiiv 2010/64/EL (20.10.2010), direktiiv 2012/13/EL (22.5.2012), direktiiv 2013/48/EL (22.10.2013), direktiiv (EL) 2016/1919 (26.10.2016), direktiiv (EL) 2016/800 (11.5.2016), direktiiv (EL) 2016/343 (9.3.2016).

²⁸ Määrus (EL) 2016/679 (27.4.2016).

²⁹ Direktiiv (EL) 2016/680 (27.4.2016).

³⁰ Direktiiv 2002/58/EÜ (12.7.2002), muudetud direktiiviga 2009/136/EÜ (25.11.2009).

ja süüdistuste esitamise suutlikkust ning hõlbustades koostööd teiste konventsiooniosalistega³¹.

EL, keda esindab komisjon, on samuti aktiivselt osalenud Budapesti konventsiooni teise lisaprotokolli üle peetavatel läbirääkimistel³². Protokoll avatakse allkirjastamiseks 2022. aasta mais. Võttes arvesse, et teises lisaprotokollis käsitletavad küsimused kuuluvad liidu ainupädevusse, võttis komisjon 25. novembril 2021 vastu kaks nõukogu otsuse ettepanekut, millega volitatakse ELi liikmesriike Euroopa Liidu huvides allkirjastama³³ ja ratifitseerima³⁴ Budapesti küberkuritegevuse konventsiooni teist lisaprotokoll.

Seetõttu tuleb läbirääkimistel tagada kooskõla ja sidusus Budapesti küberkuritegevuse konventsiooni ja selle lisaprotokollidega.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 218 lõikes 3 on sätestatud, et komisjon annab soovitusi nõukogule, kes võtab vastu otsuse, millega antakse luba alustada läbirääkimisi ja nimetatakse liidu läbirääkija. Nõukogu võib vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikele 4 anda läbirääkijale juhiseid.

• Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Ühepoolsed meetmed ei paku alternatiivi, sest need ei annaks piisavat alust koostööks kolmandate riikidega. Individuaalsete ELi mittekuuluvate riikidega kahepoolsel tasandil läbirääkimiste alustamise asemel on tulemuslikum järgida võimalikku tulevast ÜRO konventsiooni, nagu kõnealune protokoll, mille üle liidul on olnud võimalik läbirääkimisi pidada.

• Proportsionaalsus

Käesolev algatus ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik seatud poliitiliste eesmärkide saavutamiseks.

• Vahendi valik

Komisjoni soovitus nõukogu otsuse kohta, millega antakse luba alustada läbirääkimisi, on kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikega 3, milles on sätestatud, et komisjon annab soovitusi nõukogule, kes võtab vastu otsuse, millega antakse luba alustada läbirääkimisi.

³¹ Vt nt nõukogu 10. veebruari 2015. aasta järeldused küberdiplomaatia kohta, dokument 6122/15.

³² Nõukogu otsus, millega antakse Euroopa Komisjonile luba osaleda ELi nimel läbirääkimistel Euroopa Nõukogu küberkuritegevuse konventsiooni teise lisaprotokolli üle (dokument 9116/19).

³³ Ettepanek: nõukogu otsus, millega lubatakse liikmesriikidel allkirjastada Euroopa Liidu huvides küberkuritegevuse konventsiooni teine lisaprotokoll tõhustatud koostöö ja elektrooniliste tõendite avaldamise kohta (COM/2021/718 final) (25.11.2021).

³⁴ Ettepanek: nõukogu otsus, millega lubatakse liikmesriikidel Euroopa Liidu huvides ratifitseerida küberkuritegevuse konventsiooni teine lisaprotokoll tõhustatud koostöö ja elektrooniliste tõendite avaldamise kohta (COM(2021) 719 final) (25.11.2021).

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Ei kohaldata.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Komisjon avaldas 14. jaanuaril 2022 oma veebisaidil selle algatuse kohta tõendite esitamise kutse, mille alusel oli võimalik esitada märkusi nelja nädala jooksul. Tõendite esitamise kutsele laekunud individuaalsed vastused (st viis vastust) avaldati konsultatsioonide veebisaidil. Neid kaalutlusi on käesoleva ettepaneku koostamisel arvesse võetud.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Komisjon võttis läbirääkimiste ettevalmistamisel arvesse seisukohti, mida liikmesriikide eksperdid väljendasid asjaomastes nõukogu töörühmades peetud aruteludel.

- **Mõjuhindang**

Ei kohaldata.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Ei kohaldata.

- **Põhiõigused**

Läbirääkimised hõlmavad tõenäoliselt elemente, mis võivad kujutada endast põhiõiguste riivet, nagu kriminaalmenetluslikud meetmed, kuriteo määratlused, mille alusel võidakse alustada kriminaalmenetlust, või kriminaalmenetluse käigus saadud juurdepääs isikuandmetele. Sätted, mille üle läbirääkimisi peetakse, võivad kaasa tuua sekkumise näiteks õigusesse õiglasele kohtumenetlusele, õigusesse eraelu puutumatusele ja õigusesse isikuandmete kaitsele. Kuna Euroopa Liidu nimel peetavatel läbirääkimistel osalemine ei tohiks kahjustada põhiõiguste kaitse taset liidus, tehakse käesolevas algatuses ettepanek püüelda kõrgetasemelise põhiõiguste kaitse poole.

4. MÕJU EELARVELE

Mõju liidu eelarvele puudub. ELi liikmesriikidel võivad pärast läbirääkimiste lõppu tekkida konventsiooni rakendamisel ühekordsed kulud, kuid neid kulusid ei ole praeguses etapis võimalik kindlaks määrata, sest läbirääkimised ei ole veel täielikult alanud.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Läbirääkimisprotsess kestab eeldatavasti 2024. aastani ja pärast seda on võimalik konventsioon allkirjastada ja sõlmida. Algatusega tehakse ettepanek jätkata avatud, kaasavat ja läbipaistvat läbirääkimisprotsessi.

Soovitus:

NÕUKOGU OTSUS,

millega antakse luba pidada läbirääkimisi info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kuritegelikul otstarbel kasutamise vastase võitluse ulatusliku rahvusvahelise konventsiooni üle

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 218 lõikeid 3 ja 4,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi

ning arvestades järgmist:

- (1) 27. detsembril 2019 võttis ÜRO Peaassamblee vastu resolutsiooni 74/247 info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kuritegelikul otstarbel kasutamise vastase võitluse kohta, otsustades luua kõiki piirkondi esindava avatud valitsustevahelise ekspertide sihtkomitee, et koostada info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kuritegelikul otstarbel kasutamise vastast võitlust käsitlev ulatuslik rahvusvaheline konventsioon³⁵. Liit peaks osalema kõnealuse konventsiooni üle peetavatel läbirääkimistel.
- (2) Liit on vastu võtnud ühiseeskirju, mis kattuvad mitme sellise konventsiooni puhul kaalutava elemendiga. Need ühiseeskirjad hõlmavad terviklikku õigusaktide kogumit kriminaalõiguse,³⁶ kriminaalasjades tehtava politsei- ja õigusalse koostöö,³⁷

³⁵ Peaassamblee 27. detsembri 2019. aasta resolutsioon kolmanda komitee aruande (A/74/401) kohta, „Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kuritegelikul otstarbel kasutamise vastane võitlus“, [A/RES/74/247](#).

³⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/93/EL, mis käsitleb laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ning lasteporno vastast võitlust ja mis asendab nõukogu raamotsuse 2004/68/JSK ([ELT L 335, 17.12.2011, lk 1–14](#)); Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. augusti 2013. aasta direktiiv 2013/40/EL, milles käsitletakse infosüsteemide vastu suunatud ründeid ja millega asendatakse nõukogu raamotsus 2005/222/JSK ([ELT L 218, 14.8.2013, lk 8–14](#)); Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/713, mis käsitleb mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettuste ja võltsimise vastast võitlust ja millega asendatakse nõukogu raamotsus 2001/413/JSK (PE/89/2018/REV/3, [ELT L 123, 10.5.2019, lk 18–29](#)).

³⁷ Nõukogu 29. mai 2000. aasta akt, millega kehtestatakse Euroopa Liidu liikmesriikide vaheline vastastikust õigusabi kriminaalasjades käsitlev konventsioon (EÜT C 197, 12.7.2000, lk 1); Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2018/1727 Euroopa Liidu Kriminaalõigusalse Koostöö Ameti (Eurojust) kohta ning millega asendatakse ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 2002/187/JSK (ELT L 295, 21.11.2018); Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta määrus (EL) 2016/794, mis käsitleb Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ametit (Europol) ning millega asendatakse ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsused 2009/371/JSK, 2009/934/JSK, 2009/935/JSK, 2009/936/JSK ja 2009/968/JSK (ELT L 135, 24.5.2016, lk 53); nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsus 2002/465/JSK ühiste uurimisrühmade kohta (EÜT L 162, 20.6.2002, lk 1); nõukogu raamotsus 2009/948/JSK kohtualluvuskonfliktide vältimise ja lahendamise kohta kriminaalmenetluses (ELT L 328, 15.12.2009, lk 42); direktiiv 2014/41/EL, mis käsitleb Euroopa uurimismäärust kriminaalasjades (ELT L 130, 1.5.2014, lk 1).

menetlusõiguste miinimumstandardite³⁸ ning andmekaitse ja privaatsuse kaitsemeetmete³⁹ valdkonnas. Arvesse tuleks võtta ka tulevase ühiseeskirju⁴⁰.

- (3) Seetõttu võib uus rahvusvaheline konventsioon info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kuritegelikul otstarbel kasutamise vastase võitluse kohta mõjutada liidu ühiseeskirju või muuta nende kohaldamisala.
- (4) Selleks et kaitsta liidu õiguse terviklikkust ning tagada rahvusvahelise ja liidu õiguse koosõla, on liidul on vaja osaleda info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kuritegelikul otstarbel kasutamise vastast võitlust käsitleva uue rahvusvahelise konventsiooni üle peetavatel läbirääkimistel.
- (5) Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1725 artikli 42 lõikele 1 konsulteeriti Euroopa Andmekaitseinspektoriga, kes esitas oma arvamuse [...].
- (6) [Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 kohaselt ja ilma et see piiraks kõnealuse protokolli artikli 4 kohaldamist, ei osale Iirimaa käesoleva otsuse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.]

[VÕI]

[Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 kohaselt ja ilma et see piiraks kõnealuse protokolli

³⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. oktoobri 2010. aasta direktiiv 2010/64/EL õiguse kohta suulisele ja kirjalikule tõlkele kriminaalmenetluses (ELT L 280, 26.10.2010, lk 1); Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2012. aasta direktiiv 2012/13/EL, milles käsitletakse õigust saada kriminaalmenetluses teavet (ELT L 142, 1.6.2012, lk 1); Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2013. aasta direktiiv 2013/48/EL, mis käsitleb õigust kaitsjale kriminaalmenetluses ja Euroopa vahistamismäärusega seotud menetluses ning õigust lasta teavitada vabaduse võtmisest kolmandat isikut ja suhelda vabaduse võtmise ajal kolmandate isikute ja konsulaarasutustega (ELT L 294, 6.11.2013, lk 1); Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/1919, milles käsitletakse tasuta õigusabi andmist kahtlustatavatele ja süüdistatavatele kriminaalmenetluses ning isikutele, kelle üleandmist taotletakse Euroopa vahistamismäärusega seotud menetluses (ELT L 297, 4.11.2016, lk 1); Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/800, mis käsitleb kriminaalmenetluses kahtlustatavate või süüdistatavate laste menetluslikke tagatisi (ELT L 132, 21.5.2016, lk 1); Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/343, millega tugevdatakse süütuse presumptsiooni teatavaid aspekte ja õigust viibida kriminaalmenetluses kohtulikul arutelul (ELT L 65, 11.3.2016, lk 1);

³⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta; Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/680, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2008/977/JSK; Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2002. aasta direktiiv 2002/58/EÜ, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatuse kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv) (ELT L 201, 31.7.2002, lk 37–47), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta direktiiviga 2009/136/EÜ.

⁴⁰ 17. aprilli 2018. aasta ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb Euroopa andmesitamis määrust ja Euroopa andmesäilitamismäärust elektrooniliste tõendite hankimiseks kriminaalasjades (COM(2018) 225 final); 17. aprilli 2018. aasta ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega kehtestatakse ühtlustatud normid kriminaalmenetluses tõendite kogumise eesmärgil esindajate määramise kohta (COM(2018) 226 final).

artikli 4 kohaldamist, on Iirimaa teatanud [oma [---] kirjaga] oma soovist osaleda käesoleva otsuse vastuvõtmisel ja kohaldamisel.]

- (7) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva otsuse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Komisjon on volitatud pidama liidu nimel läbirääkimisi info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kuritegelikul otstarbel kasutamise vastase võitluse ulatusliku konventsiooni üle.

Artikkel 2

Läbirääkimisjuhised on esitatud lisas.

Artikkel 3

Läbirääkimiste käigus konsulteeritakse erikomiteega, mille määrab nõukogu.

Artikkel 4

Käesolev otsus ja selle lisa avalikustatakse kohe pärast nende vastuvõtmist.

Artikkel 5

Käesolev otsus on adresseeritud komisjonile.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*